

Vastakad Vastal ehk 130 aastat Vasta kooli

Õpetajad kevadel 1995. Esimeses reas istub kaks direktorit – endine ja praegune: Harri Laugas ja Rein Oselin.

Eestlastele on kultuur ja haridus alati tähtsad olnud. Aga seekord ei pajata me kultuurilembesest Viru-Nigula kihelkonnast, siin töötanud ja tegutsenud O.W. Masingust ja teistest. Ei jutusta ka ärksameelsetest talupoegadest, kes Viru-Nigulasse koolimaja ehitasid. Ei sellestki, et meie kihelkonnas on tegutsenud 13 kooli ja et 1643. a. hakati siinkandis juba lugemist õpetama.

Täna räägime VASTA KOOLIST, koolist, mis on jäänud kõigi aegade tuultes ja lainetes püsima. Vasta külakool on teada 1867. aastast. See oli koolimaja ühe klassiruumiga, kus õpetati lugemist, arutamist ja kirikulaulu. Külakool asus Vasta külas puumajas. 1940. a. koliti see Vasta karjamõisa peahoonesse, mis on siiani suurte pargipuude all põhikoolina elujõuline. Endist koolimaja mäletatakse veel, kuid kahjuks täidab selle maja aset vaid väike kivivare.

Seda maja mäletab hästi endine koolitüdruk Elsa Metsis, kelle õde Marie Allas Vastal 50-ndail aastail ka õpetajaametit maitseis. Elsa Metsise noorem poeg Olev Metsis teenib samas koolis praegu õpetajaleiba ja koolitab siin oma nooremat järeltulijat.

Oma Vasta kooliaastaid mäletab hästi veel Aino Rikkolas, kes ise teist põlve Vastal koolis käinud, kelle

poeg ja lapselapsedki kooli siin lõpetanud. Aino Rikkolase minia Tuuli Rikkolas ja pojatütar Tiina Rikkolas söövad samuti siin koolileiba, aga tema lapselapselaps kündis sel õppeaastal sisse oma esimesed koolivaod.

Aeg ruttab, lapsed kasvavad

Majad ja inimesed aga vananevad. Vasta Põhikool on üks väheseid koole, mis nii tagasihoidlikes tingimustes veel edasi töötab. Koolis on ikka veel ahiküte, ainuke veeallikas on pumbakaev köögis. Vana peahoone ei suutnud mahutada kõiki õpilasi – koolis käib praegu 137 last –, seetõttu ehitati endisest koortemajast ümber kaks klassiruumi ja poiste tööõpetuse klass. Raskustele vaatamata on ärkus ja terve vaim viinud elu ja noori edasi. Jälle on suudetud tõestada, et raha ei ole kõikvõimas, vaid inime- ne teeb endale nime ja jõuab sihtpunkti, kui ta seda ise tahab.

Esimest kauaaegset koolmeistrit Greenbergi, eestistatud nimega Kaljumäed, mäletatakse austusega kui ranget ja kindlakäelist koolimeest. Teine kauaaegne koolijuht oli Priidik Keskküla. Omajagu legendaarsust on jätnud Vasta koolile aastaid kooli juhtinud hallipäine härrasmees Harri Laugas. Malemänguoskus ja võimekus matemaatikas

olid Vasta kooli lõpetajate tol ajal kui visiitkaardid. H. Laugase korvpallitüdrukud tegid nime ka vabariigis.

Otsiv vaim viib edasi

Vasta kool on kahtlemata jälje jätnud nii õpilastele kui ka õpetajatele. Ka nn. stagna- või nõukogude aastail õpetati lugema, arvutama, laulma. Paljud sel ajal õpetuse saanud ei tee oma tööle nüüdki häbi. Õpetajate ja õpilaste otsiv vaim on võistlustel ja konkurssidel preemiaid ja esikohti noppinud.

Vasta kooli sümbol võiks olla toonekurg, sest aastakümneid presideerib korstna kõrval katusel kurepesa. Küllap see kurepaar kooli laste arvu stabiilse hoiabki...

Tuntud headusega on alati kõlanud Vasta laste laul, ja tänavu tähistatakse 15. juunil Viru-Nigulas selle 130. aastapäeva. Spordis pakub väike Vasta maakool konkurentsi ka suurematele linnakoolidele. Siin, Vastal, olemis uurinud loodust ning katsetanud edukalt *PHARE* rahvusvahelist noorte poliitikute projekti.

Ühenduses peitub jõud! Paneb muigama? Tõsi on aga see, et suuri tegusid üksi ei tee. Kool on jätnud jälje vallapäevadesse, aga samuti meeolukate jõulupidude, konverentside, võidupäevadega. Nüüd on tulemas aastapäevapidu. See on sobiv aeg ühendada endiste ja praeguste vastakate jõud, et kultuur ja haridus edasi läheksid!

Kunagine ja tänane vastakas, sind oodatakse 28. juunil Vastale! Sa hoolid ju vanast Vasta koolist, tule, osamaks ainult 30 kr. Kohtumise- ni Vastal!

Eha Piirsalu

Vasta praegune koolimaja oma kauni pargi ja aiaga.